

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jus Canonicum Practice Explicatum

Seu Decisiones Casuum Ad Singulos Decretalium Gregorii Papæ IX. Titulos,
& ad Consuetum Referendi Modum accommodatæ

Complectens dimidiam Decretalium Partem, videlicet nonaginta duos
Titulos, nimirum usque ad Titulum XX. Libri de Feudis exclusivè

Pichler, Vitus

Ingolstadii, 1728

Quæst. I. An Episcopus possit imponere pensionem in favorem
resignantis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62305](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62305)

Q U Æ S T I O I.

An Episcopus licitè ac validè imposuerit dictam pensionem, resignanti Petrucio solvendam.

PLurimi tum Theologi tum Canonistæ abeunt in Negativam, & soli Pontifici potestatem imponendi pensiones Beneficiis in eorum collatione tribuunt, uti Sotus, Toletus, Lessius de Just. & Jure l. 2. c. 34. n. 206. & alii, quos allegat Garc. de Benef. p. 1. c. 5. n. 306. Item Rebuff. Zechus, Parisius, Ugolin. & Zerola p. 1. V. Simonia. dub. 3. Neque destituntur gravibus, saltem in speciem, fundamentis, quorum

Primum est, & petitur ex Rubr. hujus Tituli, ubi instar regulæ pronuntiatur: *Ut Beneficia Ecclesiastica sine diminutione conferantur.* Concordat textus subjunctus & c. majoribus. c. vacante. & c. cum causam. de Præbendis. Sed Episcopus, imponens pensionem ex Beneficio solvendam alteri, illud confert cum diminutione fructuum; nam pensio definitur esse *ius percipiendi fructus ex alieno Beneficio.*

Secundum ex Constit. Intolerabilis 85. S. Pii V. ubi se opponit, & pro Simonia habet confidentiali, si Ordinarius, vel alius Collator, conferat Beneficium Ecclesiasticum, quovis modo vacans, ea conditione tacita vel expressa, ut - - - de eo provisos fructus illius, vel partem, ad utilitatem, vel libitum conferentis, vel decedentis, aut alterius relinquat, & remittat: seu pensionem

illi - - - persolvat. Ergo imponere pensionem est species Simonie confidentialis (hanc enim, & ejus speciem ibi declarat & persequitur S. Pontifex, ergo penes Episcopos non est imponere pensionem. Confirmatur ex declaratione S. Congregationis Concilii quam refert Garcias p. 1. c. 5. cit. n. 306.

Tertium sic formatur: vel Episcopus vult imponere pensionem Beneficio vacante, vel non vacante? non potest Beneficio non vacante, quod id esset injustum, cum actualiter possidens Beneficium habeat jus quod totum ad omnes fructus sui Beneficii consequenter sine ejus injuria alii fructus ipsi auferri, & alteri pro pensione consignari nequeunt. Neque potest Beneficio vacante, cum Beneficium Rectore, qui defendat, delictum onerare non sit licitum, test. DD. nempe Innoc. Host. Jo. Butr. Card. Zabarella, Imola, & Lagnanus in c. nisi essent de Præbendis. Fagn. ibidem n. 23. sic ait: *Et licet sit, ut super fructibus Beneficii vacantis minimè possit Episcopus pensionem alteri reservare, quia non est illi Beneficium qui possit consentire.* Ulterius: vel Episcopus imponit pensionem Beneficio vacanti in actu collationis, contingens à proviso promissionem acceptum eam solvendi, vel alio modo

Non potest modo priori, quia talis collatio cum hoc pacto & promissione esset Simoniaca, consequenter illicita, ut tenent omnes DD. & probat Fagn. n. 18. ex cit. c. nisi essent. Nec alio potest modo, scilicet pacto & promissione predicta non interveniente, quia sine hac non obligabitur proventus de Beneficio ad pensionem.

Quartum. Innocentius XII. in quadam consilio. de 11. Nov. 1692. statuit, ne imponerentur Ecclesie Parochiales pensiones onerentur: ergo Episcopis prohibetur imponere pensiones, maxime Beneficiis Parochialibus.

Quintum. Hac pensio est constituta initio ad dies vite Pensionarii, ita ut, si Cleander ante Petrucium obiisset, successor Cleandri eam continuare debuisset: sed hoc in Jure est prohibitum, nempe in c. 21. de Preb. ibi: non dignitas Prioratus (scilicet ipsum Beneficium) sed persona Prioris maneat onerata: ne forte circa proventus aliqua videatur facta sectio Prioratus, vel alterius Beneficii. Item in c. 8. de transact. ubi Pontifex non vult obligationem ex transactione de rebus Ecclesie ortam transire ad successorem, ne pacta inter alios acta aliis obstant.

At his minime obstantibus sine scrupulo defendi potest opinio Assertiva, in Episcopi potestate esse pensiones imponere, quam sustinet forte communior tam Theologorum quam Canonistarum & Beneficialistarum, uti S. Thomae 2. 2. q. 100. art. 4. inf. Suarez. 1. 1. de Relig. l. 4. de Simonia. c. 27. n. 37. & c. 51. n. 18. Mastri in Theol.

mor. d. 14. n. 75. Emman. Sa V. Pensio n. 5. Sanchez in Consil. mor. l. 2. c. 3. dub. 42. n. 5. Pacis Jordani to. 2. l. 9. tit. 1. a. n. 489. multos alios cumulantis, Laym. Filliucci &c. item Abbatibus, Innoc. Felin. Redoani, Navar. Anchor. Decii, Paris. Rebuff. Barbos. de offic. & potest. Episc. alleg. 85. n. 11. Gratiani discept. for. to. 4. c. 617. per totum apud & cum Clericato de Pension. discord. 1. per totam, allegante plures decisiones Rotæ, requirente tamen cum aliis sequentes conditiones. I. Justam causam. II. Ut pensio reservetur Clerico, non Laico. III. Ut non reservetur per modum quotæ, videlicet tertiæ, quartæ, dimidiæ, aut alterius partis fructuum, sed tantum per viam quantitatis pecuniæ, frumenti, vini, aut similibus, v. g. 50. ducatorum, tot scapharum frumenti, tot urnarum vini in singulos annos &c. priori enim modo censeretur Beneficium dividi contra c. majoribus de Preb. & c. de cetero de transact. IV. Ut Rectori, cui imponitur pensio de Ecclesia Parochiali, remaneant saltem 100. ducati. Trid. s. 24. c. 13. de Ref. id quod auctoritatibus firmat Pax Jordanus tit. 1. cit. n. 503. & Fagnan. in c. nisi essent de preb. n. 25. V. Ut persona Pensionarii nominetur & determinetur. VI. Ut pensio statuarur ex sola voluntate Episcopi, non autem ex pacto inter eum, cui reservanda est, & alterum, qui recepturus est Beneficium cum obligatione solvendi pensionem; aliàs enim pensio foret Simoniaca: quod tamen ubi

Q 9 3

ubi pensio reservatur Parocho ob senium vel inhabilitatem resignanti pro ejus sustentatione, aut resignanti ad dirimendam litem, vel ad coarctandos fructus ex causa permutationis (si tamen hoc ultimum possit Episcopus, quod negavi ad *tit. de rerum permutat. in meo Candidato*) sic declarata, quod tractatus prævius, discursus, propositio desiderantis recipere, & volentis solvere pensionem, non inducat nullitatem aut vitium Simoniacæ, modò ad pensionem præcisam & obligationem non deveniant, sed totum negotium remittant ad arbitrium & auctoritatem Episcopi. *Ridolphin. in Prax. Judic. p. 2. c. 9. n. 50. Paris. de Resign. l. 6. q. 2. n. 70.* ubi alii DD. *Gibal. de Simonia q. 20. confectar. 15. n. 7. 8.* quia in his casibus impossibile est, ut Partes non priùs agant inter se, & tractent de futura pensionis reservatione vel impositione. Requirit plurimi & gravissimi DD. VII. Ut pensio non transeat ad Successorem in Beneficio, ex quo solvenda est, uti *Navar. Gavant. Redoan. Garcias p. 1. c. 5. à n. 334. Fagn. lo. cit. n. 40. Card. de Luca de Pensionib. disc. 40. n. 5.* Sed alii, pariter plurimi, existimant, posse Episcopum statuere pensionem etiam ad dies vitæ Pensionarii, adeoque transmissibilem ad successorem in Beneficio, quibus & ego accessi in *meo Candidato. b. t. n. 3.* Plures auctores ita sentientes, ac simul textus, in quibus se fundant, adducit laudatus *Fagn. à. n. 32.*

Quæres, quænam sint iusta causæ,

propter quas Episcopo servatis prædictis conditionibus aliis Doctores communiter tribuunt potestatem imponendi pensiones? I. Sequentes. I. Paupertas Clerici, ut v. g. postulat velle studii. II. Pax, & litis super Beneficio exortæ remotæ per unius pensionem. III. Alimentatio Parochi inanis, vel infirmi, liberè resignantis Parochiam. IV. Magna merita Clerici in Ecclesiam. Has causas adducit, tum ex Jure tum ex DD. & rationibus sufficientes esse probat, modò illis certò constet, *Clericus d. dist. 1. à n. 15. & n. 19.* addit etiam, ut ut uni ex permutantibus Beneficia compensentur fructus, quos una de suo Beneficio pinguiore retinet deinceps percipere potuisset ampliores, seu ut coarctentur fructus. *Agat c. ad quæstiones de rer. permut. Navar. Riccium, Barbos. Valencian. Lessium & alios; observat ramos. Suarezium, Azorium, Sanchez, Bonacinam, Loterium & alios apud Garciam n. 345.* quos & ego secutus sum ad *tit. de rer. permut.* opinari, in hoc casu opus esse auctoritate Pontificis. Unde potiùs se fundat in praxi, in quibus contrarium observari se vidisse, & permutatione Beneficiorum pensionem reservari ab Episcopis pro coarctandis fructibus; licet alia sit praxis & *Stylus Curia Romanæ.*

His præmissis probatur nostra resolutio in ordine ad præsentem casum. I. *Ex c. 30. de præb. in f.* ubi prohibetur, ne quis in fraudem alteri pensionem in Beneficio alieno constituat.

ergo à contrario, si sine fraude, & ex justa causa id faciat, licet ac validè agat. II. Ex c. 5. de transact. ubi prohibetur, necensus seu pensio, quæ vitam ejus, qui solvit, seu Beneficiarii excedat, sub pretextu transactionis imponatur absque Episcopali auctoritate: ergo cum auctoritate Episcopali imposita pensio potest excedere vitam Beneficiarii, & ad hujus successores transire, usquedum nempe moriatur Pensionarius. Id quod roboratur III. Ex consuetudine & praxi, de qua testatur Pirhing b. t. n. 10. cum Suarez. & IV. Ex ratione à pari: Episcopus enim potest reditus Beneficii vacantis ad tempus reservare alteri ex justa & necessaria causa. c. un. §. si. b. t. ergo & onerare Beneficium subtrahone quorundam fructuum ex justa causa in favorem alterius in actuali collatione. V. Ex communi sensu DD. superiorum allegatorum, qui id Episcopo concedant, ubi adsunt requiritæ & conditiones superiorum enumeratæ: sed in nostro casu adfuerunt omnes conditiones præfatæ; causa enim fuit paupertas Parochi resignantis (de ceteris autem requisitis non apparet dubium) quamvis enim ille nec senex fuerit, nec infirmus, tamen, quia aliud Beneficium non est consecutus, & jus se alendi ex Beneficio jam aliquando obtinuerat, non video, quare hoc jus semel acquisitum se alendi ex illo Beneficio jam alteri cesso eidem auferatur, licet nec senex nec infirmus sit, præsertim cum Jura aliàs velint Clericos sustentari ex Beneficiis, & Petru-

cius aliunde competenter statui vivere nequeat. Accedit, quòd juxta probabilem etiam permutanti Beneficium, licet nec senex nec infirmus sit, pensio ab Episcopo statui possit pro æquandis fructibus. VI. Idem suadet argumentò negativò; quia sufficienter probari non potest, Episcopo potestatem non competuisse ad hanc Pensionem Petrucio reservandam, ut patebit ex responsis ad opposita. Siquidem

Ad I. Aio, illam rubricam vel intelligendam esse de pensione perpetua, qualis non est hæc nostræ, quia tantum est constituta ad vitam Petrucii, vel de pensione imposita absque justa causa, vel de onere personali, v. g. cantandi in Choro, docendi Grammaticam &c. conformiter c. fin. de pactis, vel restringendam esse ad subjunctum textum, vicujus Episcopus prohibetur pensiones sibi ipsi reservare, aut secundum c. ibidem allegata, ubi Episcopus prohibetur Beneficia secare & dividere extra casum defectus reddituum.

Ad II. Illa Bulla loquitur de pensione, quæ imponitur per Episcopum in favorem personæ non determinatæ, sed Episcopo bene visæ, & primò determinandæ. Fagnan. in c. nisi essent de Præb. n. 37. Garcias p. 1. c. 5. n. 313. seqq. Rota apud Clericatum n. 31. 36. ergo, si Pensionarii persona nominetur ab Episcopo, impositio pensionis non est species Simonie confidentialis Ad Confirmationem adjectam dico, S. Congregationem loqui de casu, quo Pa-

ro-

rochia vacavit per resignationem in manibus Papæ. quo casu utique cessat potestas Episcopi, cum Papa jam apposuerit manum.

Ad III. tene, Episcopum posse, quando Beneficium vacat; nec enim probari potest necessitas consensûs Rectoris; imò hoc ipso, quòd Beneficium vacare debeat, dum imponitur pensio, & simul longè communior sententia DD. concedat Episcopo potestatem imponendi, potiùs probatur oppositum, quòd Rector, qui consentiat, dari non debeat. Uteriùs tene, Episcopum posse in actu collationis imponere, & quidem vel proprio motu, ac nemine instante, ut si pensionem reservet Clerico pauperi, aut bene merito, quo casu procul abest pactum & conventio; vel ad instantiam, propositionem, preces de imponenda pensione Resignatario in favorem Resignantis, adeoque prævio tractatu; quia iste tractatus non est pactio præcisa, inducens obligationem, sed tantùm est dispositio, declaratio, & intentio proposita, & relicta arbitrio Episcopi, à quo denique initium valoris accipit, & oritur pensio. Qua ratione non committitur

ulla Simonia Juris etiam Ecclesiastici.

Ad IV. Innocentius (si tamen ejus Constitutio sit debite apud nos promulgata, aut recepta, de quo valde dubito) circa finem addit, *sine causa*; ergo cum justa causa adhuc onerata pensione possunt Ecclesia Parochiales.

Ad V. *dist. Min.* hoc est prohibitum in *c. 21. de Prob.* ut fiat per iudices delegatos, etiam Papæ, de quibus ibi est sermo. *c. Min.* per Ordinarios, & Episcopos, de quibus ibi sermo non est. *N. Min.* De Delegatis specialis ratio, ne scilicet præjudicet Ordinariis. In *c. 8. de translat.* agit de pensione, sed de tractatione super remissione decimarum, quod utique excedit potestatem Episcopi.

Ad auctoritatem DD. qui citantur pro Parte adversa, nôsse te velim, longè plures stare pro nostra sententia, ac insuper illos, qui adversari videntur, intelligi posse, ac plerùmque debere vel de pensionibus perpetuis vel ex alio capite, v. g. ob defectum ipsarum causa illicitis. Clericatus n. 39.

QUÆSTIO II.

An Episcopus licitè ac validè concesserit Cleandro, ut redimeret pensiones futuras anticipata solutione per numeratos 800 Ducatos simul & semel facta?

Non parùm controversa est hæc inter Auctores quæstio; nam Clericalem pensionem vendi à Pensionario, & redimi ab obligato ad illam